

ARMAND PUIG TÀRRECH,

REVELACIÓ, PARAULA DE DÉU, ESGLÉSIA

PARRÒQUIA DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIÓ

www.concepciobcn.com

BARCELONA

«Va plaure a Déu, en la seva bondat i saviesa, revelar-se ell mateix...Per això... parla als homes com a amics i conviu amb ells» (*Dei Verbum* 2). Aquesta frase és una de les claus que expliquen prou bé els darrers quaranta anys de la vida de l'Església. El misteri de Déu hi és tractat com una revelació personal i amiga a la humanitat. Abans de parlar dels continguts de la fe, cal parlar d'Aquell en el qual creiem –el Déu que ens ha creat i que ens ha donat el seu Fill per a la nostra salvació. El punt de partença no és, doncs, el nostre esforç, quasi titànic, per a aconseguir veure una esclatxa de la llum divina sinó un do sorprenent i nou que commou els fonaments de l'home: l'ésser humà es descobreix a si mateix com a acompanyat per un Déu proper que decideix caminar i parlar amb ell en el jardí de l'Edèn «a l'aire fresc de la tarda» (Gènesi 3,8).

1. Déu es manifesta en la creació del món i de l'home

Aquesta imatge d'un Déu que parla amb l'home recorre tot el relat bíblic, i per això en l'Antic Testament la frase més habitual és «Déu digué». Aquesta frase apareix per primera vegada en Gènesi 1,3, com a introducció de cadascun dels moments de creació en què se subdivideix la meravella d'allò que tenim davant els ulls: l'obra creada és el resultat de la Paraula divina, que es complau a anar modelant un món harmònic, enemic del caos i de la confusió. Progressivament, el món sorgeix no al marge de Déu sinó com a resultat del seu desig de bellesa: el món creat és «bo» (*tôb*, en hebreu), és a dir, bell i bo, sense amenaces per a la vida, una autèntica casa de vida perquè tots els éssers hi puguin construir la seva llar –un cau, un niu, un habitatge. La creació del món es resol en un univers que agermana la grandiositat i el detall, allò més gran i allò més petit, la galàxia gegantina i els ulls articulats de l'insecte més minúscul. La creació és una obra d'amor, una manifestació espectacular, digna de contemplació i de lloança, que deixa entendre la voluntat i el disseny del creador. La creació és la primera revelació d'un Déu que es revela a si mateix mitjançant la seva obra. El salmista resta astorat davant el cel i davant la nit: «El cel parla de la glòria de Déu, l'estelada anuncia el que ha fet les seves mans» (Salm 19,2).

Tanmateix, cap al final del Salteri, hi ha una altra frase, referida aquesta vegada a l'home també com a obra d'amor: «M'has teixit en les entranyes de la mare. Et dono gràcies perquè m'has fet tan admirable» (Salm 139,13-14). La creació culmina amb l'home i el crescendo d'amor no es detura fins que al bell mig del jardí de l'Edèn no s'hi estableix l'home, a qui Déu mateix en confia la guarda i el conreu. El món, que era

expressió de l'amor diví, és ara posat en mans de l'home —no dels àngels!— amb un gest de generositat que només s'explica perquè l'home és l'única creatura feta «a imatge i semblança» del Creador. Els àngels són servidors de l'Altíssim, formen la seva cort i executen les seves ordres, però només l'home és el responsable de l'obra que ha sorgit de les mans divines. D'una certa manera, la prova que Déu s'ha manifestat a si mateix és l'existència mateixa de l'home, l'administrador de la terra, el qui comparteix la reialesa sobre la creació amb el seu Creador, el qui posseeix el do de la paraula.

El pensament mitològic grec i d'altres cultures antigues havia desenvolupat la idea que calia robar el foc dels déus per tal d'assolir el seu poder. Amb el text bíblic a la mà no cal pensar que un humà ha hagut de valer-se de moltes i dissimulacions per arrabassar el tresor més preuat. Ha estat Déu mateix el qui l'ha ofert, el qui ha regalat als homes el foc diví, la seva Paraula, capaç de construir i destruir, de bastir i aterrar, de redreçar i dissoldre. Tan sols l'amor podia pensar una humanitat en la qual no hi hagués lluites primordials amb els déus, per aconseguir la immortalitat i la felicitat. A l'home i la dona que viuen al paradís només els cal acollir allò que se'ls dóna: l'amistat amb el Creador. No cal que s'afirmin contra un Déu que els miraria amb desconfiança. Ben al contrari, només cal que entenguin que és ell el qui, per amor, ha volgut que existissin. De fet, l'amor no coneix fronteres ni límits. Déu crea l'home i el món perquè no vol —ni gairebé pot— contenir l'energia d'amor que brota del seu cor. El món i l'home en són un fruit admirable.

L'amistat, de fet, necessita el miracle de la paraula. Sense intercanvi dialògic no hi ha relació entre dos éssers dotats d'intel·ligència i de raó. La creació de l'home arriba a l'interior de la Paraula. L'estranya fórmula de Gènesi 1,26 («fem l'home a imatge nostra»), en la qual Déu parla en plural, indica que abans del diàleg entre Déu i l'home hi ha un diàleg en el si del misteri diví. I aquest diàleg només és comprensible quan als seus actors els és donada la identitat que els correspon, segons allò mateix que ha estat revelat: el Pare, el Fill i l'Esperit Sant, la Trinitat santa. Per tant, l'home no és creat casualment, incidentalment, o bé per «necessitat» d'un Déu ansiós de companyia. L'home és creat perquè la Paraula ja existia, i «estava amb Déu i la Paraula era Déu» (Joan 1,1). Aquesta Paraula, que s'encarnarà en la història i prendrà el nom de Jesucrist, en diàleg amb el Pare que crea i amb l'Esperit que tot ho penetra, serà el model de l'ésser humà: l'home és imatge de Déu, ple de paraula i capaç de rebre la Paraula amb què Déu li vol parlar. Déu pren la iniciativa i es manifesta amb un amor sense condicions

que pren cos en l'èsser humà. Tot en l'home és talment personal que la relació entre Creador i creatura –i de les creatures entre elles— passa pel diàleg i la convivència, pel reconeixement i per la comunió, per l'amistat fidel.

2. La revelació trencada: el pecat

La revelació personal i amical del Déu trinitari queda, però, posada en entredit quan l'amistat amb ell és ferida pel pecat. La paraula es torna silenci i el trobament amb Déu esdevé fugida vergonyant. En efecte, tan bon punt l'engany ocupa el lloc de la veritat i Déu és presentat com un enemic de l'home, llavors el món de la humanitat i de la paraula s'enfonsen. L'home i la dona queden atrapats per l'orgull i perden el do de la relació interpersonal: el seu cos i el seu cor s'han d'amagar darrere faldars mal teixits amb fulles de figuera, corren a amagar-se i no saben què dir al Déu que els visita. El pecat de bescanviar la confiança per l'altivesa, amb la vana promesa d'esdevenir déus, trenca el do de l'amistat. ¿Com pot manifestar-se personalment Aquell que actuava com a amic i que ara ha estat bescanviat i convertit en enemic, en contrincant? El pecat fereix la revelació, sacseja els fonaments de la identitat humana: l'home, que era «imatge de Déu» i que dialogava amb ell, ha dialogat amb la serp i ha preferit el miratge de la falsa omnipotència –ser senyor del bé i del mal.

¿Tot s'ha perdut? ¿Ha deixat Déu de parlar i de conuiu amb l'home per sempre? ¿El projecte inicial ha quedat malmès sense remei? ¿La paraula ha passat a ser un simple instrument funcional en comptes de ser un mitjà de relació personal amb Déu i amb els altres? Certament, caldrà que algú refaci la casa i l'aixequi novament de la ruïna! La paraula no pot quedar reduïda a un sistema de sons que serveix perquè ens puguem intercanviar informació. La paraula humana és cridada a ser, en la seva accepció més noble, una comunicació de tu a tu, de cor a cor, de persona a persona: la paraula construeix la humanitat. Per això, perquè la humanitat no es perdés, Déu capgira l'amistat amb la serp i la converteix en enemistat: «Posaré enemistat entre tu i la dona, entre el teu llinatge i el seu» (Gènesi 3,15). Aquesta frase és una proposta de redreçament de l'home caigut, l'anunci bo d'una nova amistat que sorgirà entre Déu i l'home, ferit pel pecat. La revelació no quedarà submergida en el mal pas de l'Edèn. Hi haurà una nova oportunitat, que vindrà de l'amor inestroncable de Déu, i que es farà visible de moltes maneres i en moltes circumstàncies en «el llinatge de la dona», és a dir, en la humanitat, ja que en aquesta humanitat sorgirà un nou testimoni de l'amor,

que serà el poble d'Israel, i d'aquesta poble en naixerà «el Fill de Déu, nascut d'una dona» (Gàlates 4,4). Malgrat la caiguda de l'home, Déu no deixarà de mostrar-se com a amic seu. I l'home, amb els seus descendents, no deixarà de ser «imatge seva» (Gènesi 5,1).

3. La història, lloc on Déu es revela

La història de la humanitat i d'Israel passarà a ser un àmbit d'aliança, un espai de comunicació i de manifestació d'un Déu que es resisteix a no ser misericordiós. En efecte, l'home no pot resignar-se a la pèrdua de l'amistat amb Déu. Hi ha una nostàlgia del paradís i un anhel de bé i de veritat que solquen el cor humà i l'empenyen a sortir de la fatiga i de la violència. Ho expressa bé la història de Noè, la qual és un nou començament marcat per una aliança amb el món i els homes: la terra no serà colpida i l'home podrà viure-hi sabent que Déu hi mantindrà els ritmes que fan possible d'habitar-hi, sempre que no es converteixi en fraticida, en amic de la violència. L'amor de Déu és fonament d'esperança.

Tanmateix, la història humana es planteja en termes de mort després de l'opció a favor de la mort feta a l'Edèn: el pecat és sempre un desafiament prepotent a la vida, i aquesta ha de retrocedir davant l'afirmació orgullosa de l'home com a amo absolut del seu present i del seu futur. Tan sols la misericòrdia infatigable de Déu, entestat a recuperar l'amic de l'Edèn, fa possible la victòria de la paraula. Sí, després del pecat, l'home ha d'aprendre a parlar una altra vegada. Prou que ho intenta a Babel, projecte d'una humanitat global. Aparentment, Babel és el triomf de la col·laboració i de la laboriositat. De fet, torna a aparèixer la quimera d'una humanitat que vol construir-se al marge de Déu, que pretén edificar «una ciutat i una torre que arribi fins al cel» (Gènesi 11,4). El resultat és catastròfic: la ciutat queda a mig fer i el llenguatge únic dels homes es converteix en una munió de llengües: la paraula com a mitjà d'entesa i de relació es veu esquarterada per l'entrada en la història de la lluita per la comprensió. Els homes, després del silenci de l'Edèn, cauen ara en la confusió de les moltes llengües que poblen la terra i que dificulten la relació i l'intercanvi. Cal urgentment una revelació, una Paraula vinguda del cel, una presència nova en una història que ha envellit massa aviat.

La Paraula arriba, com serà habitual en els grans moments de la revelació de Déu, de manera discreta i inesperada, sense fer soroll ni brogit. Abraham rep una crida: «Vés-te'n del teu país, de la teva família i de la casa del teu pare» (Gènesi 12,1). També

la rebrà Moisès, a qui Déu cridarà de la bardissa per tal d'enviar-lo a alliberar el seu poble que vivia prostrat a Egipte: «Jo t'envio al faraó; vés-hi i fes sortir d'Egipte els israelites, el meu poble» (Èxode 3,10). A Abraham, un emigrant d'Ur de Caldea que viu ara a Haran, i a Moisès, un hebreu fugitiu al país de Madian, Déu es revela en la quietud i en la solitud. L'un i l'altre acullen la promesa del Déu que els parla i s'afanyen a seguir el seu projecte: Abraham serà pare de pobles i d'Israel, mentre que Moisès serà el gran testimoni d'una Paraula que salva Israel de l'esclavatge però sobretot de la resignació de ser esclaus. Igualment, David, per mitjà de Natan, rebrà una paraula profètica que consolida la fidelitat de la Paraula divina en una història marcada alhora per les infidelitats d'Israel i per la protecció sostinguda de Déu: «El teu casal i la teva reialesa es perpetuaran per sempre» (Segon llibre de Samuel 7,16). La Paraula entrarà de ple en la història humana cada vegada que, amb l'aliança, calgui garantir el projecte diví de salvació.

4. Jesucrist, el qui ha revelat Déu

La Paraula que s'ha adreçat a patriarques i profetes, a savis i a sacerdots, a jutges i a reis, desitja, però, trobar un lloc entre els homes. L'encarnació serà la conseqüència última de l'amor de Déu, que havia creat el món i que havia continuat revelant-se i dialogant amb la humanitat, malgrat la ferida del pecat. La Paraula havia salvat els homes del silenci vergonyant i de la confusió estèril, de la infidelitat i de la vana confiança en ells mateixos. Ara, els salvarà de manera irreversible amb un cop de timó imprevisible, que convertirà la història humana en un àmbit de resurrecció. «En moltes ocasions i de moltes maneres, Déu antigament havia parlat als pares per boca dels profetes; però ara, en aquests dies, que són els definitius, ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill» (Hebreus 1,1-2). No hi ha dubte sobre el canvi substancial que suposa l'entrada del «Déu amb nosaltres» en la història: el qui ara parla ja no és la veu del Pare sinó la del Fill, el qui té la plenitud de l'Esperit. Per això en el Nou Testament i, concretament, en els evangelis, l'expressió més habitual no és la de «Déu digué», sinó la de «Jesús digué». No és que Déu hagi deixat de parlar. Parla de la manera més extraordinària que es pugui concebre: com a home i des dels homes.

I, què revela Jesucrist? Què explica l'enviat de Déu al món, aquell que, segons la veu que ressona en el Jordà, és objecte de l'amor més gran (vegeu Marc 1,11)? Jesús parla constantment del Pare. En parla com si els qui l'escolten no el coneguessin, com si

no fossin fills d'Abraham a qui Déu s'havia revelat. En parla amb un llenguatge que evoca la creació i el judici, primer i últim acte de la història, però en parla sobretot com aquell que ha decidit fer-se present en la vida de la humanitat, a la manera del Déu del paradís que conversava amb l'home i la dona. És un Déu que es preocupa fins i tot dels cabells del cap, que té cura dels ocells i dels lliris del camp, que dóna el sol i la pluja sense discriminar ningú, ni tan sols els dolents i els injustos. És un Déu que es preocupa dels pobres, que no els deixa abandonats a la seva sort, suscitant qui se n'ocupi i els faci costat. És un Déu que no estigmatitza la malaltia com una maledicció ni bandeja els qui la pateixen als marges de la societat. És un Déu que perdona els qui s'han esgarriat o fins i tot els qui no saben perdonar, que guareix les ferides del cor i de la ment, que té una mesura generosa en la qual la justícia pren el nom de gràcia i salvació. Aquesta és la paraula del qui és la Paraula, una paraula que desclou el rostre més nítid i perfilat del Déu del Sinaí: el rostre del Pare. Jesús parla del Pare, que és seu i que és nostre, dels jueus i dels grecs, dels del Nord i dels del Sud, dels qui creuen i dels qui no creuen. Per això, l'última frase del gran pròleg de l'Evangeli segons Joan és aquesta: «El seu Fill únic, que és Déu i està en el si del Pare, és qui l'ha revelat» (Joan 1,18).

La revelació culmina en el moment en què ningú no s'ha de descalçar davant de Déu, com féu Moisès a l'Horeb abans d'escoltar la seva Paraula. Més aviat és el Fill, Déu i home, el qui s'inclina a rentar els peus dels seus deixebles i després els parla obrint-los el cor i donant-los el seu cos i la seva sang. La revelació culmina en el moment en què ningú no ha d'oferir un anyell o un xai en sacrifici cruent per obtenir el perdó. Més aviat és el Fill, anyell immaculat, el qui es carrega els pecats del món, el qui puja al Gòlgota carregat amb la creu, i aquesta creu esdevé signe eficaç de perdó i de misericòrdia. La revelació culmina en el moment en què ningú no ha de plorar desesperançat davant el cos del qui ha mort crucificat, sinó que ha de córrer a anunciar que la mort ha estat vençuda, ja que la Paraula forta del Pare ha tret el Fill del sepulcre.

Vivim, doncs, en el temps del misteri pasqual. Vivim en una Pasqua perenne. El nostre temps no queda a mercè dels vaivens de la pròpia por o del desànim o de l'angoixa i la solitud. Déu ha parlat en Jesucrist i el qui contempla el rostre del Fill trobarà el rostre del Pare. Ens fem nostre el dolor del món però el Mal no ens pot vèncer. La Paraula ens acompanya: Jesucrist, la Paraula encarnada, és la nostra pau. Feliç aquell que l'escolta, feliç el qui coneix el bon gust de la fe i de l'amor!

5. La Paraula de Déu, el tresor de l'Església

La revelació de Déu, la seva autocomunicació personal a la humanitat i l'acció salvadora que desplega en la història, es concreta en el text de la Sagrada Escriptura. De fet, després de cada proclamació litúrgica del text bíblic aclamem aquell text com a «Paraula de Déu» o, si és un evangeli, com a «Paraula del Senyor», és a dir, com a Paraula de Jesucrist. Això vol dir que la Paraula divina, impulsada per l'Esperit, s'ha convertit en lletra, la qual ha esdevingut així la mediació de la Paraula. Com li agrada de recordar al monjo Enzo Bianchi, l'Escriptura *conté* la Paraula de Déu, no *és la* Paraula de Déu. En efecte, l'esdeveniment fonamental és que Déu hagi parlat, s'hagi manifestat a si mateix; i, podríem afegir, que aquest esdeveniment, en virtut de la fe, hagi passat a ser memòria i tradició viva. Tan sols aleshores arriba l'Escriptura. Dit d'una altra manera, l'Escriptura és Paraula de Déu, no «la» Paraula de Déu: Déu és més gran que el text bíblic, però no accedim plenament a la revelació de Déu si no és mitjançant aquest text. Per tant, l'Escriptura és insubstituïble com a via d'accés al disseny amorós de Déu que s'ha revelat en Jesucrist.

Tanmateix, aquest accés no es fa per la via de la *sola Scriptura*, llegida i interpretada per cada creient segons el seu albir i les seves llums, al marge de la comunitat de fe, al marge de l'Església i de la seva Tradició. De fet, l'Escriptura ha nascut com a fruit madur de la fe d'Israel (Antic Testament) i de l'Església (Nou Testament), no ha baixat del cel ni ha sortit de la il·luminació sàvia que hauria rebut un home sant. L'Escriptura ha sorgit de l'encreuament entre el Déu que s'abaixava perquè l'home pogués dialogar-hi i l'home que es posava en les mans divines per poder comprendre la llum del seu Misteri. I, a dir veritat, aquest trobament entre Déu i l'home té dos noms: Déu ha fet do de la seva *revelació* a un home que havia perdut el camí, i l'home ha respost amb una *fe traspasada per l'amor*. D'aquesta manera, la comunitat creient s'ha convertit en el lloc privilegiat de la revelació perquè és allí on ha sorgit la Sagrada Escriptura.

I, alhora, la comunitat creient, l'Església, ha rebut el tresor de la Paraula escrita com el seu bé més preciós, un bé sobre el qual la Tradició ha construït l'anunci i la confessió de fe, la pregària, el dogma, la litúrgia, la catequesi, la comunió intraeclesial, la vida cristiana en el seu sentit més ampli. L'Església viu immersa en l'Escriptura i respira gràcies a l'escolta del Déu viu. Pren el text i el llegeix, s'asseu prop del Senyor i l'assaboreix, com Maria de Betània, la dona que va entendre quina era «la millor part»

(Lluc 10,42). L'actitud de l'escolta és determinant en la vida del deixeble, ja que l'Església és la que, segons *Dei Verbum* 1, «escolta la Paraula de Déu». I és que tot, en l'Església, està «sota la Paraula de Déu» (*sub verbo Dei*), com va recordar el Sínode de Bisbes del 1995. Afirmar, doncs, el valor intrínsec i únic de la Paraula, emmotllar-hi la fe i la vida, fonamentar-hi l'espiritualitat, emprar-la com a peça central de la reflexió teològica, donar-li un lloc preeminent en la predicació i la catequesi, fer-la ressaltar com a eix de la litúrgia de l'Església, tot plegat són actituds que corresponen a allò que ha estat i és el *sensus fidei* dels Pares i dels Concilis, de la gran Tradició eclesial. L'Església catòlica no pot afeblir el seu compromís a favor de la Paraula, sincerament i coratjosament, i en el pròxim Sínode de Bisbes que porta per títol «La Paraula de Déu en la vida i en la missió de l'Església», aquest compromís, repristinat en el Concili Vaticà II, serà refermat i actualitzat. Sant Jeroni va escriure en el pròleg del seu Comentari a Isaïes: «La ignorància de les Escriptures és ignorància de Crist» (citada en *Dei Verbum* 25). Per tant, qui vulgui conèixer el Senyor, que conegui els textos que en donen testimoni. Llegir la Bíblia no és una opció entre moltes. És la primera norma de tot cristià.

L'Escriptura, però, no és un tresor dipositat a la caixa forta d'una entitat bancària, només accessible a uns quants privilegiats. Les precaucions actuant en el món catòlic des de Trento ençà, sortosament, s'han acabat, i, si bé és cert que la Bíblia es pot interpretar de manera equivocada —per exemple, de manera fonamentalista o ideològica, com a arsenal d'arguments per a justificar posicions preses amb anterioritat—, això no ha de ser obstacle per a una lectura habitual i convençuda de la Paraula, ja que d'ella en surten salvació i nodriment. Desestimar la Paraula de Déu com a nodriment habitual i relegar-la a l'esfera litúrgica i comunitària, sense fer-ne una companyia diària en la pregària personal, seria emprendre un camí erràtic. En un món on tantes persones s'erigeixen en mestresses de la pròpia vida, bandejar *de facto* la Paraula i convertir-la en un ornament equivaldria a considerar-se mestre del propi cor i abandonar l'actitud de deixeble. La Paraula ens preserva d'una vida secularitzada, en la qual allò que compten són, en definitiva, els béns materials. La Paraula ens allibera de la dictadura del diner, que és la més subtil perquè es disfressa de llibertat i de capacitat de decidir. La Paraula ens sosté a l'hora de la prova, quan la fe i l'esperança flauegen i ens agafem al primer ferro roent que se'ns atansa. La Paraula ens dóna paraules perquè, amb la pregària,

puguem adreçar-nos a Déu i demanar-li allò que ell mateix ens ha posat als llavis. La pregària és la resposta humana més adequada al fet que Déu hagi parlat.

6. L'Església, al servei de la Paraula

Ens hem referit a l'Església que viu sota la Paraula de Déu i que en fa lectura, la qual cosa constitueix una de les seves tasques essencials. Tanmateix, la Bíblia no pot ser solament el llibre més venut de la història. No podem distribuir-lo i deixar-lo en les estanteries dels grans magatzems, a l'abast del gran públic. Seria convertir-lo en un objecte de consum, al costat de molts d'altres. Així, doncs, cal evitar que la Bíblia es converteixi en un valuós objecte cultural, usat pels estudiosos del món antic o de l'art de tots els temps, o en un simple objecte comercial, comprat i dipositat en una lleixa de la llar. La Bíblia és, per damunt de tot, Escriptura, Paraula del Déu viu que l'Esperit ha promogut i que l'Església ha reconegut com a tal, incloent aquest o aquell llibre en el cànon dels llibres inspirats. En conseqüència, l'Església és i ha de ser la principal responsable que l'Escriptura sigui coneguda, interpretada i viscuda d'acord amb la seva pròpia naturalesa de llibre diví i humà alhora. En aquest punt, cal subratllar la singularitat de la revelació cristiana en relació a l'Islam —on l'Alcorà és un text escrit per un Déu que no té rostre— i el budisme —on no hi ha cap revelació personal de Déu.

Per tant, tant a dins com a fora de l'Església la Paraula necessita qui la serveixi transmetent-la i interpretant-la fidelment. Aquesta tasca correspon sobretot al Magisteri de l'Església: el papa i els bisbes són els intèrprets autoritzats de l'Escriptura a l'interior d'una Església que ha rebut, tota ella, la missió d'escoltar-la i de servir-la. Els bisbes no tenen, doncs, una funció restrictiva sinó impulsora de la Paraula, ja que la tasca fonamental del pastor és portar les seves ovelles a les prades més verdes i alimentoses. Així, doncs, el pa de la Paraula ha de ser distribuït a l'interior de la Tradició de l'Església i de la seva fe, tenint en compte la unitat de tota l'Escriptura. Interpretar la Paraula és, en darrer terme, un exercici de comunió eclesial. És la unió de pastors i fidels, tots ells ramat de Jesucrist, el gran pastor de les ovelles, allò que fa possible que maduri una lectura del text que sigui rebuda com un do de l'Esperit, el mestre interior per excel·lència. Llegir l'Escriptura en l'Església demana una fidelitat a l'ensenyament apostòlic, una unió fraterna de cors, la participació en la fracció del pa i la pregària confiada (vegeu Actes 2,42-46, citat en *Dei Verbum* 10).

El servei a la Paraula passa per actualitzar-la, per explicar-la en l'ara i en l'aquí. En aquest sentit, la tasca de l'exegesi i de la teologia és de gran utilitat als intèrprets de la Paraula, als qui l'han de predicar. L'Església és l'àmbit comú d'una exegesi que no descuri l'analogia de la fe i d'una predicació que vulgui fonamentar-se en una lectura seriosa del text. El que es diu a la càtedra ha de preparar i fonamentar el que es dirà a la trona. I el que es diu a la trona ha d'enfortir la fe, també la d'aquells que llegeixen la Sagrada Escripura amb els mètodes històrico-crítics. En aquest punt ens és de gran ajuda el pròleg del llibre del Papa sobre Jesús, en el qual es confirma el valor de l'exegesi científica per a la mateixa estructura de la fe i alhora se'n subratllen els límits. La recerca del sentit de la Paraula és missió de tota l'Església i cada membre del cos de Crist ha de trobar la manera concreta de construir la comunió des dels dons que ha rebut. S'imposa, però, el principi de la confiança com a norma d'actuació al servei de la veritat de l'Evangelí: tots maldem per entendre les Escripures, com els deixebles d'Emmaús i, en darrer terme, és el Senyor qui ens les fa entendre posant-se al costat nostre mentre fem camí.

En la pràctica ecumènica dels darrers anys s'ha constatat que l'Escripura és el terreny comú entre les diverses confessions cristianes. Això és així quan preguem junts, en el moment d'invocar el Pare de tots en Jesucrist. I és Jesús el qui prega al Pare perquè tots siguem u. L'Escripura, a qui la història –sobretot ran de la Reforma— havia convertit en un instrument de desunió, ha esdevingut un mitjà per al retorn a la plena comunió. Igualment, l'Escripura ha de ser el mitjà per a construir la comunió eclesial quan aquesta es vegi dificultada. La Paraula ha de ser el punt de confluència de les diverses sensibilitats, l'instrument que propiciï la crida a la conversió i procuri la reconciliació. La Paraula, per ella mateixa, congrega i aplega. És important que cada deixeble de l'Evangelí es posi al davant del Senyor i es deixi judicar per les seves paraules. Tan sols així la Paraula serà creïble en el nostre món

7. «¿I com puc entendre-ho, si ningú no m'hi ajuda?» (Ac 8,31)

Aquestes paraules que l'eunuc etíop adreça al diaca Felip voldrien il·lustrar l'últim punt d'aquesta meditació. L'eunuc és un estranger, un no jueu, un home interessat pel missatge de l'Escripura que fins i tot ha pujat a Jerusalem en pelegrinatge, però que no comprèn el sentit de les paraules que llegeix. Aquest home, a més, és del tot «eclesial», ja que reconeix que, tot sol, no se'n sortirà. La humilitat és la condició prèvia

per a la lectura de la Bíblia, acadèmica o espiritual. Sempre som pelegrins, a la recerca del rostre del Senyor. Ens atansem a la Paraula per veure Déu, però és freqüent que ens en tornem sense haver acabat d'entendre el que hem llegit o escoltat. Obrir el llibre de l'Escriptura és fonamental, però cal que algú ens acompanyi en la seva lectura. La mestra és, certament, l'Església, guiada per l'Esperit Sant, que bufa en els nostres cors i intercedeix per nosaltres i amb nosaltres. No podem llegir l'Escriptura sols, sense una mare que ens ensenyi a pronunciar les lletres que formen l'alfabet de Déu. L'eunuc trobà qui buscava, i el convidà a pujar al carro de la seva vida. D'aquesta manera, arribà a la salvació.

Després que, amb el Concili Vaticà II, vam retrobar l'Escriptura com a centre de la vida de l'Església, en aquests darrers anys hem viscut un cert desencís. S'ha apagat l'entusiasme dels anys posteriors al Concili, quan escoltàvem les lectures proclamades en llengua vernacle per primera vegada. Ara, ja estem acostumats a escoltar la Paraula de Déu en la nostra llengua materna, però constatem que ens costa d'entendre-la. L'Escriptura sembla hermètica i difícil, apta potser per als estudiosos però massa complexa per als altres. La temptació és evident: fonamentar la nostra vida interior en altres «textos», més assequibles, més entenedors. Fins i tot, algú pot justificar-ho dient que el carisma al qual se sent més afí ofereix altres llibres per a nodrir la seva vida espiritual.

Se'ns planteja en això una dificultat major: posar el text de la Sagrada Escriptura al mateix nivell que altres «textos» i concloure que també aquests, escrits per homes o dones de Déu, han rebut una inspiració. No posaré en dubte res del que hagi passat pel judici de l'Església, però cal entendre que allò que va convertir l'eunuc etiòp no va ser el discurs de Felip sinó la lectura cristològica que aquest va fer d'Isaïes 53: el profeta es referia a Jesús, mort sense protestar i amb la més gran humilitat. És a dir, la Paraula no és tan sols una exhortació que commou o un ensenyament que edifica. Per ella mateixa, té una força de transformació i de canvi del cor que sobrepassa qualsevol altra paraula. «Per a Déu no hi ha res impossible» són les paraules que Gabriel adreça a Maria ran de l'anunciació (Lluc 1,37). Doncs bé, la Paraula-missatge que capgira el curs de la història i comunica que hi naixerà el Fill de Déu apel·la a la força i a la potència salvadora de l'Altíssim. Per això Maria respondrà: «Que es compleixi en mi la teva Paraula» (Lluc 1,38). I dins d'ella Jesús serà engendrat. Igualment, Jesús és engendrat en el nostre cor

quan escoltem la Paraula i l'acollim, quan la seva força ens omple i renova la nostra vida.

L'Església ens demana que no s'escoli cap dia sense que entrem en contacte amb la Paraula en el secret, segons allò que diu Jesús referent a l'oració: «Quan preguis, entra a la cambra més retirada, tanca-t'hi amb pany i clau i prega al teu Pare, present en el secret» (Mateu 6,6). La pregària personal ha de formar part del teixit de cada dia. No hauríem d'acabar la jornada sense que l'Escriptura il·luminés el nostre cor. I llavors ve la pregunta de l'eunuc etíop: «¿I com puc entendre-ho, si ningú no m'hi ajuda?» Hi ha un llibre preciós, titulat *La Paraula de Déu cada dia*, que cada any escriu el bisbe Mons. Vincenzo Paglia, President de la Federació Bíblica Catòlica Mundial, i edita la Comunitat de sant Egidí, tant en català (Publicacions de l'Abadia de Montserrat) com en castellà (Ediciones Sígueme). En aquest llibre, cada dia de la setmana conté una proposta de lectura bíblica, amb un breu comentari i una pregària final. La seva intenció és la de guiar el lector a través del ric jardí de l'Escriptura perquè compregui com la seva vida és transformada per la Paraula de Déu, per la força i la suavitat que conté, per la tendresa i l'amor que s'hi despleguen, per la invitació constant a fer-nos nostre l'amor del Senyor i no viure esclaus de nosaltres mateixos. És un llibre molt pròxim a la vida, que assenyala els sentiments del cor i discerneix allò que l'entristeix i entristeix els altres. És un llibre que apropa als pobres i als malalts, que no es desentén del dolor del món, que mou a la intercessió i a l'amistat amb el Senyor. El camí de pregària que s'hi marca és una bella resposta de fe a l'amor que hem rebut.

La Paraula de Déu acompanyarà l'Església durant el segle XXI, com ho ha fet durant els primers dos mil·lennis de cristianisme. El protomàrtir Fructuós de Tarragona, l'any 259, va recordar als cristians presents abans d'entrar al suplici del foc que la promesa i l'amor del Senyor no defallirien. El Sant Pare ens acaba d'exhortar a no perdre de vista que hem estat salvats en esperança. Són dues mirades cap al futur. Exactament com la mirada que recorre tota l'Escriptura, d'un cap a l'altre: «la Paraula del Senyor dura per sempre» (Primera carta de Pere 1,25, citant Isaïes 40,8). És del nostre temps i és dels temps que vindran. Per això lloem i beneïm el Déu i Pare de Nostre Senyor Jesucrist que ens ha consolat amb aquest tresor, confiat a la seva Església. Que doni fruit, i fruit abundós!

Barcelona, 10 de febrer de 2008